

Tom Fris: 'De wraak van het gras.' De geschiedenis van een ongeluk.
Uitgeverij Balans, Amsterdam 2006. ISBN 9050187595 NUR 301

Soort boek: Egodocument over operatie, ziekenhuis ervaringen, behandeling, revalidatie en leven opnieuw oppakken na een ongeval waardoor een dwarslaesie wordt opgelopen.

Over de schrijver: Tom Fris (1940) is uitgever, econoom en bedrijfsadviseur. Hij leeft deels in de Bourgogne tegen de Morvan aan (Frankrijk), deels in Amsterdam.

Korte samenvatting: Als gevolg van een ongeluk, krijgt Tom een dwarslaesie. Bij het grasmaaien rond zijn huis in Frankrijk kantelt de tractor. Tom springt eraf maar de tractor raakt hem. Hoewel de dokters en hulpverleners niet optimistisch zijn over herstel, hameren op blijvende schade, is Toms doel 'weer te kunnen golven'. Hij beschrijft het ongeluk, hoe hij uren ligt te wachten voordat zijn vrouw hem vindt en 'punaise' (putain de merde) roept.

Dit omdat hij zo eigenwijs was om toch dat bobbelige veldje te moeten maaien, de hulp die komt, operatie, opname in twee ziekenhuizen, een in Frankrijk en een in Nederland en 7 maanden revalidatietijd in Heliomare. Hij eindigt het boek weer in Frankrijk, meest lopend met stokken. Verslagen van artsen staan ook in het boek, afgewisseld met observaties en verhalen over andere patiënten, omgeving en gebeurtenissen. En er staan enige tekeningetjes in, door Tom gemaakt. Ook de reis in een ambulance terug naar Nederland, wordt beeldend besproken. Tom is vastbesloten te revalideren, want 'dit is geen leven.' Wat heeft dat leven je nog te bieden? Kunnen de mensen om je heen je steunen? Wat heeft dit verder voor invloed op je relatie. Vier jaar na zijn ongeluk brengt Tom zijn manuscript lopend naar de uitgever.

Wat viel op: Dat Tom schrijft zonder zelfmedelijden, beschrijft hoe alle aandacht naar hem gaat en ook hij zijn vrouw 'al heel lang geen bloemetje meer had gestuurd', terwijl zij het toch ook moeilijk had. Dat hij van boeken, een glas wijn, uit eten gaan, vrienden, kinderen en kleinkinderen en omgeving blijft genieten. Franse zusters noemt hij 'anges', die ook wel eens te druk zijn. Dat hij een belezen man is, en oog heeft voor zijn omgeving. Soms vond ik woorden iets vergezocht, waardoor afstand geschapen werd. Maar het is een mooi boek.

Citaten: 'Medelijden vind ik onverdraaglijk,' zegt ze, het degradeert.' Jegens mij heeft ze ook geen medelijden gevoeld. Wel steeds wisselende stemmingen, woede, agressie, kwalijk nemen, zelfs afwijzing - naast liefde. Haar gevecht tegen de dreiging van verval en afbraak van onze relatie. "Medelijden," zegt ze, 'zou het einde betekenen. Medelijden is niet gelijkwaardig; het zou ons in een verhouding van patiënt en verzorgster brengen.' pag. 65

'Ik zie u daar wel zitten, hoor, in die gemakkelijke stoel van u. Kop thee of koffie of een glas met dit of dat erin onder handbereik. U zo-even aangereikt, of zelf ingeschonken, zonder dat u erover heeft hoeven nadenken. Al uw armen, handen, benen doen het immers gewoon? Vanzelfsprekend misgun ik u dat niet...' Met je beschadigde lichaam gaat het ineens heel bewust om de rest van je leven, en de kwaliteit van dat leven, dat anders zal zijn dan waar het altijd naar uitzag.' pag. 82-83
'In de sjoelbak naar Nederland. Goed Ad & Ad dus. 'Wie van de heren is de arts?' Ze kijken mij en elkaar niet begripend aan..... Niks arts die meerijdt dus..... De

brancard is zo hard als pokhout en na korte tijd lig ik te verrekken van de pijn. 'Ik had begrepen dat er een vacuümmatras of zoiets tegen het schokken zou zijn.'... .. Gedurende de reis maak ik al zijn valium op,.... Als ik later, laat in Amsterdam arriveer, wacht een van mijn broers me op... 'Ik schrok me dood' zegt hij me nadien, 'nog nooit in mijn leven iemand zo as- en as grauw gezien.' Pag. 91-93

Recensie: Ik vind het zó mooi geschreven. De pijn en de onmacht die iemand voelt na een ongeluk loopt als een rode draad door het verhaal. Maar het is geen tranentrekker. Tom weet je aandacht vast te houden doordat hij het niet steeds over zijn eigen verdriet heeft. Hij heeft zelf veel gelezen en uit dit in prachtige voorbeelden. Daarom begrijp je precies wat hij voelt. Ik heb er verder geen woorden () Anja Schuller